

Matteüs 24:

Wat Matteüs 24 ons te zeggen heeft over "Het Einde"

D.A. Carson, een Nieuwtestamentische geleerde, begint zijn commentaar op Matteüs 24 met de volgende woorden: "Er zijn maar weinig hoofdstukken in de Bijbel die meer onenigheid onder uitleggers hebben teweeggebracht dan Matteüs 24 en de parallelteksten in Markus 13 en Lukas 21. De geschiedenis van de vertaling van dit hoofdstuk is buitengewoon ingewikkeld" (The Expositor's Bible Commentary, deel 8, pagina 488).

Carsons bewering onderstreept de moeilijkheden die mensen tegenkomen wanneer zij proberen Matteüs 24 te verklaren. Wanneer we proberen te begrijpen wat Jezus in dit hoofdstuk zegt, doen we er goed aan het omzichtig te benaderen en zowel al te eenvoudige beschouwingen als dogmatisme achterwege te laten.

Zaken in hun verband zien

Wanneer we Matteüs 24 in het bredere verband van de voorafgaande hoofdstukken bestuderen, helpt ons dat de valkuilen in het verklaren te vermijden. Het zal menigeen verbazen om te moeten vaststellen dat de achtergrond van Matteüs 24 ten minste al in Matteüs 16 vers 21 begint. Op die plaats wordt ons de volgende samenvattende verklaring gegeven: "Van toen aan begon Jezus Christus zijn discipelen te tonen, dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel lijden van de zijde der oudsten en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden en ten derde dage opgewekt worden."

Met Zijn uitlatingen, zet Jezus het décor voor iets dat bij de discipelen de indruk wekt dat er een laatste krachtmeting in Jeruzalem zal plaatsvinden tussen Hem en de religieuze gezagsdragers. Op weg naar Jeruzalem vertelde Hij Zijn discipelen meer over dit op handen zijnde conflict (Matteüs 20:17-19).

In de periode waarin Jezus uitlegde dat Hij in Jeruzalem zou moeten lijden, nam Hij Petrus, Jakobus en Johannes mee naar een hoge berg. Daar maakten zij de verheerlijking mee (Matteüs 17:1-13). Die gebeurtenis op zich deed bij de discipelen de vraag al opkomen of de vestiging van het Koninkrijk van God wellicht aanstaande was (Matteüs 17:10-12).

Jezus vertelde Zijn discipelen ook dat zij op 12 tronen zouden zitten om Israël te oordelen "wanneer de zoon des mensen op de troon zijner heerlijkheid zal zitten" (Matteüs 19:28). Dit riep ongetwijfeld nieuwe vragen op over het tijdstip en de wijze waarop het Koninkrijk zou komen. Jezus' uitleg over het Koninkrijk bracht zelfs de moeder van Jakobus ertoe Hem te vragen haar twee zonen speciale posities in het Koninkrijk te geven (Matteüs 20:20-21).

Dan volgt de triomfale intocht in Jeruzalem, waarbij Jezus op een ezel de stad binnenrijdt (Matteüs 21:1-11). Hiermede, zegt Matteüs, wordt de profetie vervuld die naar de Messias verwees, uitgesproken door Zacharias. De hele stad was in rep en roer, in afwachting van de komst van Jezus. Eenmaal in Jeruzalem, gooit hij de tafels van de geldleners omver en onderneemt andere acties om Zijn gezag te demonstreren (Matteüs 21:12-27). "Wie is Hij?" vragen de mensen zich verwonderd af (Matteüs 21:10).

Vervolgens, zegt Jezus in Matteüs 21:43 tot de overpriesters en de oudsten des volks: "Daarom, Ik zeg u, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden en het zal gegeven worden aan een volk, dat de vruchten daarvan opbrengt." Zijn gehoor wist dat Hij het over hen had. Deze uitlating van Jezus kon worden opgevat als een verwijzing dat Hij klaar was om het Messiaanse Koninkrijk te vestigen, waaraan de religieuze leiders geen deel zouden hebben.

Wordt het Koninkrijk gevestigd?

De discipelen die dit alles gehoord hadden moeten zichzelf afgevraagd hebben wat er dan wel te gebeuren stond. Was Jezus gereed om Zijn Messiaschap aan te kondigen? Was Hij er klaar voor om de Romeinse overheid opzij te zetten? Stond Hij op het punt het Koninkrijk van God te introduceren? Was er een oorlog op komst, en wat zou er met Jeruzalem en de tempel gebeuren?

We komen nu bij Matteüs 22 vers 15. Hier begint de scène waarbij de Farizeeërs plannen maken om Hem in de val te lokken met een vraag over het betalen van belasting. Zij hoopten Zijn antwoord te kunnen gebruiken om Jezus van rebelle tegen de Romeinse overheid te kunnen beschuldigen. Maar Jezus was hen te slim af, en hun plan viel in duigen.

Diezelfde dag hadden de Sadduceeën een aanvaring met Jezus (Matteüs 22:23-32). Niet gelovende in de opstanding, stelden ze Hem een strikvraag over zeven broers die dezelfde vrouw hadden getrouwd. Welke zou haar echtgenoot zijn in de opstanding?, vroegen ze. Jezus gaf hun een indirect antwoord door hun te vertellen dat ze hun eigen Schriften niet begrepen. Hij verbijsterde hen door erop te wijzen dat er in het Koninkrijk niet getrouwd wordt.

Dan wordt Jezus door zowel Farizeeërs als Sadduceeën gevraagd naar de betekenis van het grootste gebod in de wet (Matteüs 22:36). Hij antwoordt hun wijselijk door Leviticus 19:8 en Deuteronomium 6:5 aan te halen. Dan stelt Jezus hun een strikvraag over wiens zoon de Messias zou zijn (Matteüs 22:42). Zij liepen in deze val, en "niemand kon Hem daarop iets antwoorden en evenmin durfde iemand van die dag af Hem iets vragen" (Matteüs 22:46).

Hoofdstuk 23 toont Jezus terwijl Hij de leraren van de wet en de Farizeeërs bekritiseert. Tegen het eind van het hoofdstuk, spreekt Jezus over het sturen van profeten, wijze mannen en leraren die zij zouden geselen, vervolgen, doden en kruisigen. De spanning liep ongetwijfeld op, en de discipelen moeten zich hebben afgevraagd wat de bedoeling was van deze vijandelijkheden. Stond Jezus op het punt als Messias de leiding te nemen?

Verwoesting van de tempel

Na deze gebeurtenissen verlaat Jezus de tempel. Terwijl hij ervan wegliep, wezen zijn ademloze discipelen naar de gebouwen. In Markus' woorden zeggen ze: "Kijk, Meester! Welke stenen en welke gebouwen!" (Markus 13:1). Lukas zegt dat de discipelen opmerkten hoe de tempel "met schone stenen en wijgeschenken versierd was" (Lukas 21:5). >>

Bedenk eens wat er door de hoofden van de discipelen gegaan moet zijn. Jezus' opmerkingen over de verwoesting van Jeruzalem en de confrontatie met de religieuze leiders maakten de discipelen bang en opgewonden tegelijk. Zij moeten vol verbazing zijn geweest terwijl Hij sprak over de op handen zijnde ondergang van het Judaïsme en zijn instellingen. Maar zou de Messias niet komen om beide te verheerlijken? Uit hun opmerkingen over de tempel, zou je kunnen opmaken dat de bezorgde en verwarde discipelen dachten: Met deze prachtige Tempel waarin God verblijft kan er toch niets gebeuren!?

Waarop Jezus de discipelen nog nieuwsgieriger en angstiger maakt. Hij negeerde hun uitbundige lof over de tempel. "Ziet gij dit alles niet?" vroeg Hij. "Voorwaar, ik zeg u, er zal hier geen steen op de andere gelaten worden, die niet zal worden weggebroken" (Matteüs 24:2).

Dit moet een schok zijn geweest voor de discipelen. Zij dachten dat de Messias Jeruzalem en de tempel zou gaan redden, in plaats van bestaan dat beide vernietigd zouden worden. Terwijl Jezus over deze dingen sprak, moesten de discipelen gedacht hebben aan het einde van het heidense leiderschap en het herstel van de glorie van Israël, welke beide zo dikwijls worden geprofeteerd in de Hebreeuwse Schriften. Zij wisten dat deze gebeurtenissen zouden plaats vinden "op de tijd van het einde" (Daniël 8:17, 11:35, 40; 12:4, 9). Het zou dus in deze tijd zijn dat de Messias zou verschijnen of "komen" om het Koninkrijk van God te vestigen. Wat inhield, dat Israël tot nationale grootheid zou rijzen als de leider van het Koninkrijk.

Wanneer zal dit gebeuren?

De discipelen die geloofden dat Jezus de Messias was, waren er natuurlijk op gespitst om te weten te komen of "de tijd van het einde" gekomen was. Men was vol vertrouwen dat Jezus op het punt stond aan te kondigen dat Hij de Messias was (Johannes 12:12-18). Het is dan ook niet verwonderlijk dat de discipelen van Jezus alles te weten wilden komen over het hoe en wat van Zijn "komst."

Toen Jezus zich op de Olijfberg bevond kwamen zijn opgewonden discipelen een voor een naar Hem toe, om te proberen vertrouwelijke informatie los te krijgen. "Zeg ons," vroegen ze, 'wanneer zal dat geschieden, en wat is het teken van Uw komst en van de voleinding der wereld?' (Matteüs 24:3). Zij wilden weten wanneer deze dingen, die Jezus over Jeruzalem gezegd had zouden gebeuren, want zij hadden er geen twijfels over dat die met het einde der tijden en Zijn "komst" zouden samenvallen.

Als de discipelen naar Zijn "komst" vroegen, bedoelde ze niet een "tweede" komst. In hun denken, zou de Messias verschijnen en meteen Zijn regering in Jeruzalem vormen, en dat zou voor "eeuwig" duren. Er zou geen "eerste" en "tweede" komst zijn.

Er valt nog een ander belangrijk punt op te merken over Matteüs 24:3, want daar staat een soort samenvattende verklaring over de inhoud van hoofdstuk 24. Laten we de vraag van de discipelen eens herhalen, en enkele belangrijke woorden cursiveren: "Zeg ons," zeiden ze, "wanneer zal dat geschieden, en wat is het teken van Uw komst en van de voleinding der wereld?" Ze wilden weten wanneer de dingen die Jezus over Jeruzalem gezegd had, zouden plaats vinden, want ze brachten die in verband met het einde der tijden en Zijn "komst."

De drie vragen van de discipelen

De discipelen stelden in feite drie vragen. Ten eerste, wilden ze weten wanneer "dat" zou gebeuren. "Dat" kon een verwijzing inhouden naar de verwoesting van Jeruzalem en de tempel, waarvan Jezus zojuist had gezegd dat ze op handen waren. Ten tweede, wilden ze weten wat het teken van Zijn komst was; het antwoord op die vraag kregen ze zoals we zullen zien, pas in Matteüs 24:30. Ten derde, wilden de discipelen weten wanneer de "voleinding der wereld" zou zijn. Jezus vertelde Zijn discipelen dat Hij dat niet kon weten (Matteüs 24:36).

Als we de drie vragen afzonderlijk bekijken, en zien hoe Jezus elk beantwoordde, kunnen we een aantal probleempjes of misvattingen die verband houden met Matteüs 24, ophelderen. Jezus vertelde Zijn discipelen dat Jeruzalem en de tempel (het "dat") inderdaad vernietigd zouden worden in hun tijd. Terwijl Jezus van het "teken" waarnaar ze vroegen, zei, dat het in verband stond met Zijn komst, en niet met de verwoesting van de stad. Op de laatste vraag van de discipelen ten slotte, zei Jezus, dat niemand de vraag over het wanneer van Zijn terugkeer en "de voleinding" der wereld kon beantwoorden.

In Matteüs 24 worden drie vragen gesteld, en zij zijn alle drie door Jezus afzonderlijk beantwoord. Het is nog steeds mogelijk dat de terugkeer van Jezus bij "de voleinding der wereld" ergens in de toekomst plaats zal vinden, terwijl toch Jeruzalem in het verleden verwoest is, nl. in 70 n.Chr., precies zoals Jezus had voorspeld.

Dat wil niet zeggen dat de discipelen onderscheid maakten tussen de verwoesting van Jeruzalem en "de voleinding," hoewel ze dat bijna deden. En ze dachten hoogstwaarschijnlijk dat de gebeurtenissen vrijwel onmiddellijk stonden te gebeuren.

Laten we eens kijken hoe deze vragen zich voltrekken in Matteüs 24. Ten eerste, kunnen we vaststellen dat Jezus in Zijn spreken niet bijzonder veel belang hechtte aan de omstandigheden van "de voleinding." Het waren de discipelen die suggestieve vragen stelden, en het was Jezus die hen van dienst was door daar commentaar op te geven.

We zijn ons er ook van bewust dat de vragen van de discipelen over "het einde" vrijwel zeker gebaseerd waren op een verkeerde conclusie – dat al de gebeurtenissen vrijwel onmiddellijk stonden te gebeuren, en allemaal tegelijkertijd. Vandaar dat het dan ook niet verwonderlijk is dat zij dachten dat de "komst" van Jezus als Messias wel zeer nabij was, in termen van dagen of weken. Zij verlangden echter ter bevestiging, een fysiek "teken" van Zijn komst. In het bezit van deze vertrouwelijke en geheime kennis zouden zij zich in een uiterst bevooroordeelde positie bevinden wanneer Jezus Zijn plannen ging uitvoeren.

We moeten Jezus' commentaar in Matteüs 24 zien tegen die achtergrond. Om kort te gaan, de discipelen discussiëren sterk bevooroordeeld. Zij gaan van de verkeerde veronderstelling uit dat Jezus op het punt staat de macht te grijpen, en ze willen weten wanneer dit precies zal gaan gebeuren. Ze willen een voorafgaand teken. De discipelen begrijpen Jezus' opdracht echter totaal verkeerd.

"Het einde" is het nog niet

In plaats van de discipelen in hun meningen te bevestigen, greep Jezus de gelegenheid aan hen drie belangrijke dingen bij te brengen. Punt een, Hij legde hun uit dat het scenario waar zij naar vroegen aanzienlijk ingewikkelder in elkaar zat dan hun simpele denkbeelden. >>

Punt twee, zij konden niet weten wanneer Jezus' "komst" was, of zoals wij zouden zeggen, Zijn "terugkeer." Punt drie, ze zouden zich beter zorgen kunnen maken over hun relatie met God dan zich druk te maken over wereldse of lokale "gebeurtenissen."

Laten we nu eens kijken hoe, met deze drie punten en de daaraan voorafgaande discussie in gedachten, de conversatie van Jezus met de discipelen verloopt. Het eerste wat Hij deed was de discipelen waarschuwen zich niet te laten misleiden door traumatische gebeurtenissen waardoor de indruk zou kunnen ontstaan dat "het einde" nabij is (Matteüs 24:4-8). Er zou sprake zijn van rumoerige toestanden in de wereld, maar "het einde is het nog niet" (vers 6).

Vervolgens legt Jezus de discipelen uit dat ze vervolgd zullen worden en ter dood gebracht (Matteüs 24:9-13). Wat moet dat een schok geweest zijn! Ze moeten zich verbaasd hebben, "Wat moet al dit gepraat over vervolging en dood?" Het volk van de Messias zou triomferend en zegevierend zijn, toch niet afgeslacht en vernietigd worden, zo dachten zij.

Toen begon Jezus te spreken over het evangelie dat over de gehele wereld gepredikt zou gaan worden. Waarna "het einde" zou komen (Matteüs 24:14). Ook dit moet voor de discipelen verwarrend zijn geweest. Ze moeten waarschijnlijk gedacht hebben dat de Messias eerst zou "komen," om dan Zijn Koninkrijk te vestigen. Pas daarna zou het woord van de Heer over de gehele wereld gaan (Jesaja 2:1-4).

Vervolgens leek Jezus terug te komen op de tempel door middel van een vreselijke voorspelling. De gruwel der verwoesting zou komen te staan op de heilige plaats, en wie in Judea zijn zouden dan moeten vluchten naar de bergen (Matteüs 24:15-16). Dit zouden inderdaad verschrikkelijke tijden zijn voor de Joden. "Want er zal dan een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook nooit meer wezen zal," zei Jezus (Matteüs 24:21). Het zou zo slecht worden dat niemand het zou overleven, ware het niet dat die dagen ingekort zouden worden.

Hoewel Jezus verslag gaf van wat er zich in de wereld als geheel zou afspelen, had Jezus het toch hoofdzakelijk over wat er in Judea en Jeruzalem zou gebeuren. Lukas bezigt de zin: "Want er zal grote nood zijn over het land," om de achtergrond aan te geven van Jezus' opmerkingen (Lukas 21:23). De tempel, Jeruzalem en Judea vormden het centrale punt van Jezus' waarschuwing, niet de hele wereld. De waarschuwing die Jezus gaf over de op handen zijnde ondergang was primair bestemd voor de Joden in Jeruzalem en Judea. De gebeurtenissen van 66-70 n.Chr. bevestigen dit.

Vluchten op de sabbat?

Het is dan ook niet verwonderlijk dat Jezus zei: "Bidt, dat uw vlucht niet in de winter valle en niet op een sabbat" (Matteüs 24:20). Sommigen hebben zich afgevraagd waarom Hij een dergelijke uitspraak deed, daar het niet van de kerk geëist werd om de sabbat de houden? Sinds de sabbat niet langer van belang is voor christenen, waarom zou het vallen op een sabbat dan beschouwd worden als een ernstige zaak?

De Joden geloofden dat het verkeerd was om lange reizen te maken op de sabbat. Zij hadden zelfs een maximum afstand ingesteld, die op een dergelijke dag gereisd kon worden, het werd een "sabbatsreis" of wandeling genoemd (Handelingen 1:12). In het voorbeeld van Lukas betrof het de afstand tussen de Olijfberg, aan de rand van Jeruzalem, en de

stad zelf. Maar Jezus zei wel dat diegenen die nog in Judea waren in de bergen moesten vluchten. Een sabbatsreis zou hen niet buiten de plaats des onheils brengen. Ondanks het feit dat Jezus ervoor waarschuwde, geloofden zij toch niet dat je dat soort reizen op de sabbat zou moeten maken.

Dit verklaart waarom Jezus zijn discipelen aanspoorde te bidden dat hun vlucht niet op een sabbat zou vallen. Hij gaf deze aansporing tegen de achtergrond van hun huidige begrip van de wet van Mozes. We kunnen Jezus' gedachten ook anders weergeven: Ik weet dat jullie niet geloven in het maken van lange reizen op de sabbat, en jullie doen dat niet vanwege hetgeen jullie denken over de eisen die de wet stelt. Als dus hetgeen Jeruzalem te wachten staat op een sabbat zal gebeuren, zullen jullie geen kant op kunnen, en omkomen. Dan kan ik jullie maar één advies geven: Bid maar dat de noodzaak om te vluchten niet op een sabbat zal zijn. Zelfs als zij ervoor zouden kiezen om te vluchten op de sabbat, dan nog zou dat moeilijk worden vanwege de beperkingen die de Joden anderen oplegden.

Zoals al eerder opgemerkt, kunnen we dit deel van Jezus' uitleg over de verwoesting van Jeruzalem begrijpen, het gebeurde in 70 n.Chr. Joodse christenen in Jeruzalem, die de wet van Mozes nog hielden (Handelingen 21:17-26), zouden moeten vluchten in zo'n situatie. Wanneer de omstandigheden hen tot vluchten zouden dwingen, zouden ze dus geconfronteerd worden met hun geloof in de sabbatsvoorschriften.

Nog steeds niet het "teken"

Intussen ging Jezus verder met zijn verhandeling, met als doel de drie vragen van de discipelen te beantwoorden over het moment van Zijn komst. Maar we moeten vaststellen dat Hij tot nu toe alleen maar verteld heeft wanneer Hij niet zal komen. Jezus had de calamiteit die over Jeruzalem zou komen losgemaakt van het "teken" van Zijn komst op "het einde."

In dit stadium moeten de discipelen gedacht hebben dat de verwoesting van Jeruzalem en Judea het "teken" was van het einde waarnaar zij uitkeken. Maar ze waren abuis, en Jezus weerlegde hun misvatting. Jezus zei: "Indien dan iemand tot u zegt: Zie, hier is de Christus, of: Hier, geloof het niet" (Matteüs 24:23). Geloof het niet? Wat moesten de discipelen daarvan denken? Ze moeten zich hebben afgevraagd: We vragen Jezus wanneer Hij het Koninkrijk zal vestigen en we vragen Hem ons een teken te geven van dit gebeuren, en intussen blijft Hij praten over wanneer het einde niet is en alles wat op een teken lijkt daarvan zegt Hij dat het geen teken is.

Niettemin gaat Jezus verder met zijn discipelen te vertellen wanneer Hij niet komt of verschijnt. "Indien men dan tot u zegt: Zie, Hij is in de woestijn, gaat er niet heen; zie, Hij is in de binnenkamer, gelooft het niet." (Matteüs 24:26). Jezus wilde het er bij de discipelen inhameren dat zij zich niet moesten laten misleiden noch door de wereldgebeurtenissen, noch door mensen die meenden te weten wanneer het "teken" of "het einde" gekomen was. Misschien trachtte Hij er hen ook wel van te overtuigen dat de val van Jeruzalem en de tempel niet de voorlopers van "het einde" waren.

We komen nu bij vers 29, waar Jezus de discipelen begint te vertellen over het "teken" van Zijn komst, het antwoord op hun tweede vraag. De zon zou verduisterd worden en de sterren (mogelijk kometen of meteorieten) zouden van de hemel vallen (Matteüs 24:29). Het hele zonnestelsel zou beven.

>>

Eindelijk geeft Jezus dan het "teken" waarop ze zaten te wachten. Hij zei: "En dan zal het teken van de Mensenzoon aan de hemel verschijnen; dan zullen alle geslachten der aarde jammeren, en de Mensenzoon op de wolken des hemels zien komen met grote macht en majesteit" (Matteüs 24:30, Petrus Canisius vertaling).

In principe is "het teken" van Jezus' komst, zoals Hij dat aangaf, Zijn komst! Hier is een les voor ons. Heel eenvoudig gezegd, is er geen voorafgaand, door ons voorspelbaar, teken van Jezus' komst. Hij komt wanneer Hij komt, en de mensen die dan leven zullen weten dat het gebeurt.

Toen vroeg Jezus Zijn discipelen een les te leren van de vijgenboom (Matteüs 24:32-34). Zodra de twijgen aan de boom zacht werden en blad begonnen te krijgen, wisten ze dat de zomer nabij was. "Zo moet ook gij," zei Jezus, "wanneer gij dit alles ziet, weten, dat het nabij is, voor de deur" (Matteüs 24:33).

"Wanneer gij dit alles ziet"

Wat is: "dit alles?" Zijn dat alleen maar oorlogen, hongersnoden en aardbevingen in diverse plaatsen? Neen. Dit is slechts het begin der weeën. Er zijn ook vele andere weeën voorafgaande aan "het einde." Begint "dit alles" bij het verschijnen van de valse profeten en de verkondiging van het evangelie? Wederom, neen. Is "dit alles" in vervulling gegaan met de ellende in Jeruzalem en de verwoesting van de tempel? Nee, dat is het niet. Wat houdt "dit alles" dan in?

Alvorens een antwoord te geven, geven we even een uitgebreide beschrijving van de soort les die apostelen in die dagen moesten leren; ze wordt in de vier Evangelien beschreven. De val van Jeruzalem in 70 n.Chr., de verwoesting van de tempel, en de dood van vele Joodse leiders (en ook van een paar apostelen) moeten de kerk verrast hebben. Het is vrijwel zeker dat de kerk geloofde dat Jezus onmiddellijk na deze gebeurtenissen zou terugkeren. Maar Hij keerde niet terug, en sommige christenen raakten hierdoor in verwarring.

De Evangelien laten echter zien dat er nog meer moest gebeuren dan alleen de verwoesting van de stad en de tempel, alvorens Jezus zou terugkeren. De kerk moet zich niet aanmatigen dat het misleidend was toen Jeruzalem viel en Jezus niet terugkeerde. De Evangelien herhalen Jezus' boodschap in het voordeel van de kerk: Luister niet naar degenen die zeggen dat Hij al gekomen is of op komst is, totdat je het "teken" van de Zoon des Mensen in de lucht ziet verschijnen.

"Doch van die dag en van die ure weet niemand"

We komen nu tot de kern van de les die Jezus over wilde brengen in de dialoog van Matteüs 24. Die les is, dat de woorden van Jezus in Matteüs 24 niet in de eerste plaats als een profetie gezien moeten worden, maar als een christelijke levensles. Matteüs 24 bevat de waarschuwing van Jezus dat Zijn discipelen altijd geestelijk klaar moeten zijn juist omdat ze niet kunnen weten wanneer Hij terug zal keren. De gelijkenissen in Matteüs 25 zetten deze gedachtegang voort.

In Matteüs 24:36 zegt Jezus, "Doch van die dag en van die ure weet niemand, ook de engelen der hemelen niet, ook de Zoon niet, maar de Vader alleen." Daarmee zegt Jezus rondt dat Hij niet weet wanneer het einde zal komen. Dat kan een schok geven, omdat Hij de Zoon van God is, maar maakt wel veel duidelijk.

Want wanneer we dit punt kunnen accepteren zal er veel minder verwarring over hoofdstuk 24 bestaan. Het laat ons zien dat Jezus niet de bedoeling had te profeteren over het specifieke "einde" of over Zijn terugkeer, om de simpele reden dat Hij zelf niet wist wanneer dat zou zijn. Matteüs 24 was bedoeld een les te zijn in geestelijk bewustzijn, en gaat niet over het vestigen van de aandacht op wereldse gebeurtenissen of op het "wanneer" van de profetie. Nogmaals, Jezus kon niet geprofeteerd hebben over wanneer "het einde" zou plaats vinden. Hoe zou Hij dat ook gekund moeten hebben, als Hij niet wist wanneer Zijn wederkomst zou plaatsvinden?

Wat we in het vervolg van de geschiedenis zien is dat Jeruzalem het centrale punt wordt van vele turbulente gebeurtenissen en tijden. In 1099 bij voorbeeld, omsingelen de christelijke kruisvaarders Jeruzalem en slachten al de inwoners af. En tijdens de Eerste Wereldoorlog, in 1917, werd de stad door Generaal Allenby op het Turkse rijk veroverd. En we weten allemaal maar al te goed welk een centrale rol Jeruzalem en Judea blijven spelen in het spanningsveld tussen Joden en Arabieren.

Samenvattend, Jezus' antwoord op de vraag van Zijn discipelen over wanneer het einde zou komen luidde: "Het is niet aan jullie om dat te weten, zelfs ik weet het niet." Dat schijnt een les die maar moeilijk is te leren. Ook na Zijn opstanding, bleven ze Jezus onder druk zetten over dit onderwerp. Ze vroegen: "Here, herstelt Gij in deze tijd het koningschap voor Israël?" (Handelingen 1:6). Weer gaf Jezus hun ten antwoord: "Het is niet uw zaak de tijden of gelegenheden te weten, waarover de Vader de beschikking aan Zich gehouden heeft" (vers 7).

Ondanks Jezus' heldere uitleg, hebben christenen door de eeuwen heen dezelfde fout gemaakt als de apostelen. Velen hebben geprobeerd te voorspellen wanneer "het einde" zou komen, en vrijwel altijd gezegd dat het "zeer spoedig" zou zijn. Maar de geschiedenis heeft Jezus gelijk gegeven en elke voorspeller ongelijk. Eenvoudig gezegd, we kunnen niet weten wanneer "het einde" zal komen.

Waarover moeten we "waakzaam" zijn?

Wat moeten we dus in de tussentijd doen, in afwachting van Jezus' terugkeer? Jezus gaf het antwoord aan de discipelen, en het is ook een antwoord voor ons. Hij zei: "Waakt dan, want gij weet niet, op welke dag uw Here komt... Daarom, wees ook gij bereid, want op een uur, dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen" (Matteüs 24:42, 44).

Jezus heeft het hier niet over het observeren van wereldgebeurtenissen. Waar alle christenen over moeten "waken" is hun relatie met God. Zij dienen altijd klaar te zijn hun Maker te ontmoeten.

In de rest van hoofdstuk 24 en in heel hoofdstuk 25 gaat Jezus verder met de beschrijving van wat echt belangrijk is bij dat "waken." In de gelijkenis van de trouwe slaaf, vertelt Jezus zijn discipelen de zondige wereld te vermijden en de dreiging om toe te geven aan de verleiding van de zonde het hoofd te bieden (Matteüs 24:45-51). De les? Jezus zei, "Dan zal de heer van die slaaf komen op een dag, dat hij het niet verwacht, en op een uur, dat hij niet weet" (Matteüs 24:50).

In de gelijkenis van de tien maagden, herhaalt Jezus zijn thema (Matteüs 25:1-25). Sommige van de maagden waren niet klaar toen de dag van afrekening kwam. Zij werden buitengesloten van het Koninkrijk. De les? Jezus zei: "Waak dan, want gij weet de dag noch het uur" (Matteüs 25:13).

>>

In de gelijkenis van de talenten spreekt Jezus over Zichzelf als de reiziger die naar het buitenland vertrok (Matteüs 25:14-30). Mogelijk verijst Hij naar zijn verblijf in de hemel voorafgaande aan Zijn terugkeer. Intussen behoren Zijn slaven betrouwbaar om te gaan met de dingen die hun zijn toevertrouwd.

In de gelijkenis van de schapen en de bokken spreekt Jezus over de verantwoordelijkheid die de discipelen hebben als zielenherder tijdens Zijn afwezigheid. Hier legt Hij verband tussen hun denken over het "wanneer" van Zijn terugkeer en de gevolgen van die terugkeer op hun eeuwig leven. Zijn komst en opstanding zouden hun dag des oordeels zijn. Dat is het moment waarop Jezus Zijn schapen (ware volgelingen) zal scheiden van de bokken (boze herders).

Jezus geeft de gelijkenis in fysieke termen weer. Zij hebben Hem gevoed toen Hij hongerig was, gaven Hem water toen hij dorst had, gaven Hem onderdak toen Hij een vreemdeling was, en hebben Hem gekleed toen Hij naakt was. De discipelen waren daar verbaasd over, en zeiden dat ze Hem nooit in een dergelijke behoeftige toestand hadden gezien.

Maar Jezus had een les in het hoeden van de kudde in gedachten. Hij zei: "Voorwaar Ik zeg u, in zoverre gij deze aan één van Mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan" (Matteüs 25:40). Wie is een broeder van Jezus? Ieder die een ware volgeling van Hem is. Jezus dan, gaf de opdracht aan Zijn discipelen om goede rentmeesters en herders van de kudde te zijn – de kerk.

Aldus komt er een einde aan de lange verhandeling waarbij Jezus de drie vragen van de discipelen beantwoordde: Wanneer zullen Jeruzalem en de tempel verwoest worden? Wat zal "het teken" zijn van Zijn komst? Wanneer zal "het einde" der tijden zijn?

Jezus' punt in het kort

Laten we de hele discussie nog eens samenvatten. De discipelen waren verontrust over Jezus' uitspraak dat de tempelgebouwen verwoest zouden worden. Zij vroegen wanneer dit zou gebeuren, en wanneer "het einde" en "Zijn komst" zouden plaats vinden. Zoals eerder opgemerkt, ze dachten waarschijnlijk dat Jezus Zich dan en dan met de mantel van de Messias zou omhullen en in volle glorie het Koninkrijk zou instellen.

Jezus waarschuwt hen voor een dergelijke denkwijze. Er zal een verdraging zijn voor "het einde." Jeruzalem en de tempel zullen vernietigd worden, maar de kerk zal blijven voortbestaan. Toekomstige tijden zullen gekenmerkt zijn door gewelddadige vervolging van Zijn volgelingen, en een vreselijke verdrukking in Judea. De discipelen zijn geschokt. Zij denken onmiddellijk en in hoge mate succesvol te zullen zijn, het Beloofde Land gemakkelijk te zullen veroveren, en de aanbedding van God in ere te zullen herstellen. Wat betekent al dit gepraat over de verwoesting van de tempel en vervolging van Zijn volgelingen?

Maar er is meer schokkend nieuws. Het enige "teken" dat de discipelen zullen krijgen van Jezus komst is de komst van hemzelf. Dit "teken" zal geen voorspelbare waarde hebben want daarvoor komt het te laat. Jezus' verklaring leidt tot het standpunt dat niemand kan voorspellen wanneer "het einde" zal komen of wanneer Hij zal terugkeren. Jezus zelf kent in wezen niet eens de tijd. Alleen de Vader weet die.

Aldus heeft Jezus het bevooroordeelde denken van de discipelen aangepakt en omgezet in een geestelijke les. In de woorden van D.A. Carson: "De vragen van de discipelen zijn beantwoord, en de lezer wordt er door aangespoord uit te zien naar de wederkomst van de Heer en intussen op verantwoorde wijze, trouw, toegewijd en moedig te leven tijdens de afwezigheid van zijn Meester" (Matteüs 24:45-25:46) (The Expositor's Bible Commentary, deel 8, pagina 495).

"Amen, kom, Here Jezus!" (Opbaring 22:20).